

УДК 321.7.364.1

DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb272022276800>**Любов Титаренко**

*доцент кафедри соціально-гуманітарних наук
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка», к.політ.н., доцент
<https://orcid.org/0000-0001-8994-3467>
e-mail: lubowt@ukr.net*

Марія Холод

*аспірантка кафедри соціально-гуманітарних наук
Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0001-7915-9935>
e-mail: kholod.maria.odessa@gmail.com*

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ (В УМОВАХ ВІЙНИ)

У статті теоретично узагальнено процес функціонування публічного управління в контексті гуманітарного розвитку під час викликів війни, окреслено підходи у розумінні того, що слід вважати якісним освітньо-науковим простором в умовах ризику і які фактори, заходи й шляхи дозволяють ефективно забезпечувати освітній ринок під час війни, окреслено фактори ефективності освітнього простору на тлі воєнного стану в Україні. Розглянуто кризові явища в Україні та напрямки освітньої політики в умовах воєнного стану, окреслено практичні заходи щодо удосконалення соціально-гуманітарної спрямованості освітньої галузі, збагачення інтелектуального потенціалу молоді. Досліджено та узагальнено ризики і виклики війни, досвід організації підготовки публічних службовців. Поглиблено загальнонаукову думку про дихотомію публічного управління в контексті освітнього простору, що є предметом особливої уваги соціально-гуманітарного розвитку в умовах випробувань війни в Україні.

Ключові слова: публічне управління, освітній простір, органи влади, реформування, адміністративні послуги в умовах війни, взаємодія влади і суспільства, соціально – політичний розвиток.

Lyubov Tytarenko

*Associate Professor of the Department of Social and Humanitarian Sciences
ESI of Public Service and Administration Odesa Polytechnic National University,
PhD in Political Sciences, Docent
<https://orcid.org/0000-0001-8994-3467>
e-mail: lubowt@ukr.net*

Mariia Kholod

*PhD-student of the Department of Social and Humanitarian Sciences
ESI of Public Service and Administration Odesa Polytechnic National University,
<https://orcid.org/0000-0001-7915-9935>
e-mail: kholod.maria.odessa@gmail.com*

PUBLIC ADMINISTRATION IN THE CONTEXT OF SOCIAL AND HUMANITARIAN DEVELOPMENT OF THE EDUCATIONAL AREA (IN THE CONDITIONS OF WAR)

The article summarizes the process of public administration functioning in the context of humanitarian development during the challenges of war. It outlines approaches in the understanding of what should be considered as a quality educational and scientific space in risk conditions and what factors, measures and ways allow to provide the effective educational market during the war, outlines the factors of efficiency of educational space with the background of martial law in Ukraine. The authors represent the sphere of public administration as a holistic system, an important subsystem of which is the management structure. They consider the crisis phenomena in Ukraine and the directions of educational policy in the conditions of martial law. The study explores and generalizes the risks and challenges of war, overall experience in public servants' training organization and analyses public administration in the conditions of war. The authors propose to deepen the national values of the individual, state and society. They outline practical measures of the social and humanitarian orientation improvement in the educational sector, intellectual potential enrichment of the youth. The article deepens the general scientific opinion on the dichotomy of public administration in the context of educational space, which is the subject of special attention of social and humanitarian development in the conditions of war in Ukraine. The outlined measures will allow implementation of the social and humanitarian mission of universities to improve the consolidation of society and rebuild the country after victory over the enemy.

Key words: public administration, educational space, authorities, reformation, administrative services in wartime, interaction of government and society, socio-political development.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Збільшення ролі науки в організації управління на етапі українського державотворення в умовах війни, викликів і змін є доволі актуальною проблемою сьогодення.

На сьогодні варто говорити про масовий відтік людського, у тому числі, інтелектуального потенціалу з України та пов'язані загрози для подальшого національного розвитку. В умовах особливого періоду (стану жорсткої війни) постає необхідність реалізації нових механізмів публічного управління, що повинні полягати насамперед у підготовці управлінських кадрів на демократичних принципах, державницькій ідеології, конституційних засадах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Зауважимо, що в останні роки значний внесок в обґрунтування методологічних підходів та методів наукових досліджень впливу освіти на принципи соціально-гуманітарного розвитку зробили українські вчені (В. Бакуменко, Є. Бородін, І. Безена, В. Головатий, В. Горбатенко, С. Гайдученко, Н. Колісніченко, О. Яременко та ін.). Проблематиці освітнього простору державної політики присвятили наукові погляди В. Барабаш, Н. Василенко, В. Васютинський, А. Гавловська, І. Гайванович, В. Волик, Н. Горішна, Т. Гостева, Е. Лібанова, А. Шаповалов, і ін. У працях вітчизняних учених започатковані ідеї вирішення соціально-політичних, економічних, гуманітарних проблем крізь призму якісного підвищення рівня освіти студентів та слухачів, працівників державної служби країни. Зазначимо, що наукові виміри соціально-гуманітарного розвитку освіти, особливо молодіжної вікової категорії, розкриває соціологія молоді, як окрема наукова дисципліна, яка вже понад тридцять років інституціалізована на рівні світового професійного співтовариства шляхом створення при Міжнародній соціологічній асоціації дослідницького комітету з питань соціології молоді [1, с.5].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Загальна мета статті – аналіз методів досліджень процесу навчання і формування свідомості молоді в епоху викликів і змін в напрямку гуманізації концепції підготовки кадрів публічного управління.

Означена мета передбачає вирішити такі **завдання**:

- представити сферу публічного управління як цілісну систему, важливою підсистемою якої є управлінська структура;
- розглянути кризові явища в Україні та напрямки освітньої політики в умовах воєнного стану;
- дослідити та узагальнити ризики і виклики війни, досвід організації підготовки публічних службовців;
- проаналізувати публічне управління в умовах випробувань війни та запропонувати поглиблення національних цінностей особи, держави, суспільства;
- окреслити практичні заходи щодо удосконалення соціально-гуманітарної спрямованості освітньої галузі, збагачення інтелектуального потенціалу молоді.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Значення публічного управління в контексті освітнього простору в умовах війни на сьогодні співвідноситься з рівнем функціонування соціально-гуманітарного розвитку українського суспільства. Публічне управління (public administration), а також "державне й муніципальне управління", у розповсюдженому трактуванні - це науковий напрямок, що має свої зв'язані, але відносно автономні дослідницькі сфери: державний менеджмент (public management), тобто операційні й адміністративні аспекти функціонування державних органів, включаючи державну службу; аналітику державних програм і політику (public policy), включаючи стратегічне планування, оцінку регулюючого впливу; взаємодію держави й громадянина (public affairs), включаючи лобізм і відносини бізнесу з державними й муніципальними органами (government relations, GR), підготовку управлінських кадрів [2;3;8].

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. соціологи різних країн, працюючи над широким колом публічного управління і дослідженням соціальних проблем молоді, відзначають їх помітне загострення, особливо серед підростаючого покоління на тлі конфліктів загального розвитку цивілізації, на чому робить акцент М. Буроменський [1,с.6-7].

Директорка Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАНУ Е. Лібанова говорить про наслідки повномасштабних воєнних дій на території України – масовий виїзд населення за кордон. За даними Управління Верховного комісара ООН на початок квітня 2022 р. країну залишило понад 4,5 млн. людей і цифра щоденно зростає. Число внутрішньо переміщених осіб ще більш вражаюча і складає понад 7 млн. осіб [11,с. 5].

Попри те, що оцінка кількості внутрішніх переміщень колосальна, і практично 50–70% з числа вимушених переселенців та біженців припадає на дітей (у тому числі, старшокласників) та молодь (студентство), припускаємо, що така масштабна міграція може мати тимчасовий характер, і завершення бойових дій сприятиме поверненню українських громадян.

Разом з тим, всередині країни зростає тривога стосовно ціннісних орієнтирів молоді підліткового віку. За інформацією правоохоронців, куратори з РФ в останні дні лютого почали організувати українських підлітків для участі в масових заворушеннях у великих містах країни[10].

У той же час, об'єктивна невизначеність щодо тривалості війни та загроза її продовження чи можливого заморожування конфлікту, створює ризики «неповернення», тобто значна частина біженців, «осівши» в комфортних умовах країн ЄС, може залишитися там на постійній основі[10].

У цьому розумінні варто розглянути євроінтеграційні стратегії й пріоритети розвитку України в умовах викликів воєнного стану за допомогою взаємозв'язку між типом політичного режиму в країні і моделлю підготовки кадрів управління на послідовності заходів соціально-гуманітарної спрямованості з ціннісним виміром соціальної дійсності в умовах війни.

Війну слід розглядати як джерело або сукупність надзвичайних умов, які в свою чергу є причиною виникнення бойових зіткнень. Війна – це максимальне відхилення від норми у

розвитку соціально-політичних процесів, що є джерелом виникнення надзвичайної ситуації в масштабах країни або на певній території, де ведуться військові дії. Війна потребує від держави регулюючого втручання в суспільне життя, тотального управлінського втручання державних інституцій в усі сфери життєдіяльності суспільства[4;6].

Уже зараз приходиться усвідомлення, що у цілому, мабуть, найстабільніші, найдосконаліші і найдемократичніші є ті суспільства, у яких в епоху складних соціально-політичних змін, загроз і викликів існує взаємодія серед різних поколінь – незалежно від їх принципових відмінностей і навіть суперечностей. Суспільний стан взаємодії є результатом впливу соціального середовища на психологічне самопочуття людей, характерний рівнем освіченості та культури населення.

По результатах опитування громадської думки досліджується ефективність соціального механізму взаємодії і розуміння - коли громадяни можуть свідомо зробити крок назустріч одне одному, налагодити здатність співпрацювати у стані ризику, дбаючи при цьому про взаємну безпеку, взаємодопомогу[13,с.84]. Тому сьогодні особливо гостро стоїть двоєдина задача: зберегти і зміцнити апарат управління, здатний до ефективної роботи, і водночас вирішувати внутрішні соціально-економічні, психологічні та політичні проблеми, блокувати ворога.

Війна продемонструвала, що на сьогодні стан масового настрою в Україні характерний показниками тривоги і нестабільності, а прагнення захисту і збереження країни будується на ідентифікації громадян з державою. Виявлено, що на перший план публічного управління має вийти соціальна спрямованість суспільної взаємодії. Критерії ефективності управлінських дій, рішень, поведінки, відображують міру того, наскільки ці дії приводять до бажаного результату[4;6;11].

На підставі комплексного політологічного аналізу сутності державного управління, трагічної ситуації війни, яка склалася в українському суспільстві, функціональний характер цілей управління, способів і методів їх реалізації, пропонують вчені до підготовки кадрів управління, зосереджуючи увагу на соціально-психологічних та гуманітарних чинниках. Серед наукових праць, варто звернути увагу на думку проф. Н.Колісніченко, яка зауважує: «Прагнучи до вдосконалень, освітяни впроваджують різні інновації. Більшість із цих нововведень спрямовані на покращення освітніх результатів, а велике значення надається якості лідерства та менеджменту в закладах освіти. Нова «філософія управління освітою» – це ідеологія співпраці та партнерства, що запроваджується у практику освітнього простору» [9,с.112].

Дослідження з питань ефективності освітнього простору в умовах війни характерні концептуалізацією моделі гуманітарної політики в Україні. Ефективність державного управління з точки зору С. Горбатюк співвідноситься з ціннісним виміром соціальної дійсності. Здавалося б, глобалізаційні процеси у сьогоднішньому світі мають сприяти зміцненню безпеки на основі спільних інтересів людської цивілізації та інтеграції гуманістичних цінностей. Проте на сучасному етапі ми стаємо свідками конфлікту інтересів глобального суспільства і цінностей окремих націй, які донедавна вважалися усталеними[5,с.86].

Розділяючи думку вченого про суперечливий вплив глобалізації на формування нових форм суспільної організації з одного боку, а з іншого – протидію загрози незалежності і цілісності країни, розуміємо, що ці фактори актуалізують потребу в дослідженні ціннісної парадигми вітчизняної освіти, як інтегруючого чинника соціогуманітарної безпеки.

Поряд з визначеними шляхами європейського вибору та з огляду на універсальність європейських цінностей, посилення ролі соціогуманітарної безпеки в Україні, пов'язане з поняттям гуманітарної і соціальної політики, і часто не відокремлюється. Різниця полягає в наступному: якщо соціальна політика спрямована переважно на забезпечення гідного рівня життя, матеріального добробуту в суспільстві, то гуманітарна політика ставить за мету досягнення високого духовного та інтелектуального рівня особистості, збереження фундаментальних загальнолюдських та національних цінностей[8,с.74].

Таке поєднання критеріїв дає можливість розглянути публічне управління в контексті соціально-гуманітарного розвитку в умовах вітчизняного сьогодення - повномасштабної війни. Саме сьогодні на тлі багатополярного світу іде жорстка політична боротьба за лідерство геополітичного впливу на світовій арені, що супроводжується стрімким зростанням зон конфліктів. В умовах багатополярного світу нам необхідно відшукувати цивілізований формат побудови міжнародних відносин. Предметом пильної уваги на сьогодні повинні стати якісно нові підходи в країні до удосконалення стратегічного планування, антикризового управління і гуманітарної спрямованості підготовки управлінських кадрів.

Зважаючи на нову соціальну реальність, гуманітарна спрямованість освіти стає важливою ланкою у механізмі перетворення прав і свобод людини у реальну категорію суспільно-політичного життя в напрямку соціогуманітарної безпеки.

Реалізація політики подолання викликів і загроз порушує питання про те, яку роль відіграє якість підготовки кадрів в розвитку суспільства, ступеня впливу освіти на соціально-гуманітарну складову та практику реалізації гуманітарних знань у професійній діяльності.

Термін «гуманітарна політика» використовується також в іншому значенні. Міжнародна гуманітарна політика включає заходи щодо захисту життя, здоров'я і гідності людини, співробітництво у боротьбі з хворобами і голодом, у подоланні бідності, допомога біженцям, боротьба з тероризмом (у випадках війни, епідемій, стихійних лих та інших екстремальних ситуацій).

У динаміці суспільного розвитку питання державної гуманітарної політики, в т.ч. в контексті урахування "цілісної картини" суспільного життя, визнаних міжнародних стандартів освітньо-наукового простору стала об'єктом аналізу досліджень українських учених (В. Бакуменко, С. Горбатюк, С. Гайдученко, О. Валевського, Н. Колісниченко, Ю. Каплан, П. Мартиненко, Н. Нижник, Ю. Тищенко та ін.). Загальнонаукова думка полягає у тому, що освітня сфера постає критерієм оцінки ефективності управління – це сфера комунікації, діалогу, спілкування, це сфера договору з державою.

У межах впровадження положень Концепції реалізації державної політики у сфері професійної освіти «Сучасна професійна освіта на період до 2029 року» в Україні проголошено розвиток державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти [12, с.4-5]. Іншими словами аналіз потенціалу освітнього ринку науковцями вказує, що сфера освітньо-наукового простору ефективно функціонує лише тоді, коли наявна політична система під тиском громадськості, різноманітних представницьких органів створює механізми, спрямовані на нормативно-правове регулювання у галузі публічного управління та адміністрування.

Діяльність органів державної влади має бути спрямована на захист життя і гідності людини, оскільки це є захистом самої демократії та ідей правової держави. У той же час на етапі воєнних дій, освіта представників органів державної влади є державним пріоритетом, що забезпечує соціально-економічний, культурний і патріотичний розвиток суспільства, особливо в умовах жорстоких викликів, пов'язаних з вторгненням країни-агресора РФ в Україну.

Освітня політика має базуватись на беззаперечному принципі справедливості, що має особливу значимість в усіх сферах суспільного життя та змінами, які відбуваються на сьогодні і відбудуться в повоєнний період - відбудова держави на звільнених від окупантів територіях. Нагальною необхідністю є практична реалізація принципу соціальної справедливості, що вимагає відповідності між діями представників влади та соціальними наслідками для людей.

Спираючись на сформульовані аспекти, значне місце на сьогодні відводиться питанням вдосконалення моделі формування управлінського корпусу з точки зору гуманітарного, соціопсихологічного та політологічного підходів. Саме риси соціально-гуманітарної проблематики в умовах війни характеризуються множинністю наукових ідей і пропонує рішень щодо забезпечення якості набутих знань. Наукові дослідження

свідчать, що серед дослідників, учених, педагогів, організаторів педагогічного процесу, керівників освітніх установ поки-що немає єдиних підходів у розумінні того, що слід вважати якісним освітньо-науковим простором в умовах ризику і які фактори, заходи й шляхи дозволяють ефективно забезпечувати освітній ринок в час війни [13, с.84].

В нинішній час теорію освітніх послуг трактує ринок у системі суспільно-економічних, психолого-педагогічних, політичних наук, що може розглядатися як:

- один із досліджуваних елементів адміністративно-трудового права;
- невід’ємний елемент історії розвитку державності України;
- галузь освіти і науки;
- комплексна дисципліна, що містить у собі елементи таких дисциплін, як конституційне право, публічна політика, політологія, публічне управління, та ін.

Відповідно, соціально - гуманітарна спрямованість підготовки фахівців публічного управління потребує змін на пріоритеті залучення до діяльності органів державної влади професіоналів, таких, що працюють в інтересах суспільства.

У науковому визнанні, на сьогодні проблема вдосконалення освітніх послуг є особистим і суспільним благом, яке сприяє нагромадженню людського і соціального капіталу суспільства, благом, що супроводжується інституціональною і функціональною ефективністю працівників публічного управління, бо освіта долає виклики і працює на перспективи [8,с.76]. Разом з тим ринок освітніх послуг – це складна соціально-економічна система, яка складається з виробників освітніх послуг (ЗВО, науково-педагогічного складу ЗВО, інших юридичних осіб освітніх закладів), споживачів (держави, регіону, домогосподарств, фізичних та юридичних осіб). Освітні послуги трансформуються в процесі навчання в певну суму знань для задоволення потреб фізичних та юридичних осіб у професійно-кваліфікаційній підготовці, перепідготовці, навчанні впродовж всього життя в системі безперервної освіти України [8;12].

Сучасний соціум вимагає випускника, наділеного професійними компетентностями і спроможністю до їх застосування в ситуації суспільних ризиків. Заклади вищої освіти, що на сьогодні перебувають під ворожими обстрілами, приймають практичні рішення, намагаються хоча б частково забезпечити процес фундаментальної наукової, професійної та практичної підготовки за такими освітньо-кваліфікаційними рівнями: “Молодший спеціаліст”, “Бакалавр”, “Спеціаліст”, “Магістр”.

Як стверджує академік-секретар відділення економіки НАН України, директорка Інституту демографії та соціальної демографії ім. М.В. Птухи НАН України академік Е. Лібанова, українці, попри війну, стали людянішими, демонструють небачену єдність і значно більше, ніж раніше, довіряють владі. Портрет абсолютно іншого українця окреслено в інтерв'ю НВ із професоркою Е. Лібановою в дискусії про кардинальні зміни в суспільстві [11].

Одним з аспектів «окреслення людяності» постає вивчення ціннісно-мотиваційної сфери людини, з'ясування значення публічного управління в контексті соціально-психологічних та гуманітарних чинників підготовки державних службовців за умов війни. Потребує удосконалення існуюча в Україні модель підготовки управлінського персоналу по багатьом напрямам формування національної свідомості, захисту цінностей, закріплених у Конституції України.

Внаслідок аналізу результатів опитування (анкетування) студентів інституту Публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» щодо системи національних цінностей держави, суспільства та особи в умовах воєнного стану в Україні у березні 2022р. визначено найбільш значущі національні цінності університетської молоді.

Зі студентами спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування в кількості 26 осіб було проведено опитування на тему «Найбільш значущі національні цінності молоді» за методикою «Ціннісні орієнтації» М. Рокіча. Тест особистості спрямований на вивчення ціннісно-мотиваційної сфери людини. Результати опитування висвітлені у табл. 1

Результати анкетування (28 березня 2022 р.)

Цінності особистості	Цінності суспільства	Цінності держави
Патріотизм Героїзм Цілеспрямованість Безпека особистості Моральні цінності Працьовитість Організованість Правдомовність Принциповість	Консолідація суспільства Єдність в обороні держави Пошана до захисників Батьківщини Політично-суспільна стабільність Здоров'я нації Демократичні традиції Соціальна справедливість Матеріальні та духовні надбання Добробут	Безпека держави Державний суверенітет Територіальна цілісність Матеріальні та культурні надбання Система міжнародних зв'язків Конституційний лад Природні ресурси

Акцентуючи увагу на характеристиці трьох видів цінностей – особи, суспільства і держави, визначаємо соціально-гуманітарну спрямованість набуття знань молодого покоління в умовах війни.

Зв'язок між психологічними теоріями особистості, з однієї сторони, і суспільно-політичною практикою з іншої, носить діалектичний характер.

За допомогою цього методу досліджувалась здатність студентів окреслювати власні ціннісні орієнтири в умовах викликів і змін, окреслити явища волонтерства що є доволі актуальною проблемою сьогодення.

Як бачимо з табл. 1. (в умовах повномасштабної війни, на думку респондентів) найбільш значущими національними цінностями є:

– безпека та оборона держави серед державних національних цінностей, державний суверенітет, територіальна цілісність, матеріальні та культурні надбання, система міжнародних зв'язків, конституційний лад, природні ресурси.

Серед основних громадянських цінностей:

– консолідація суспільства, благодійність, єдність в обороні держави, здоров'я нації, пошана до захисників вітчизни, суспільно-політична стабільність; право суспільства та людини на життя, рівність громадян перед законом, власна гідність, свобода.

Серед цінностей особистого життя:

– патріотизм, героїзм, цілеспрямованість, безпека особистості, моральні цінності, працьовитість, організованість; правдивість, принциповість.

На семінарських та практичних заняттях студенти III курсу спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти серед цінностей особистого життя надали перевагу мирному співіснуванню у суспільстві, благодійності, внутрішній свободі, почуттю самоповаги; особистісній сміливості, емоційній витривалості, рішучості, впевненості у собі, вмінню самостійно приймати конструктивні рішення (в мисленні, діях, професійній діяльності тощо).

Наряду з опитуваннями з дисципліни «Політологія», важливе місце займає анкетування, тестування з дисципліни «Психологія», де освітні пріоритети особистих ціннісних вимірів (благодійності, волонтерства) мають характер:

– творчої активності (емоційна витривалість, емпатія, здатність до благодійності, до розв'язання конфліктів, розвинена уява, сміливість, рішучість, спостережливість старанність, ініціативність, мужність, стійкість у ситуації ризику-втрати рідних і близьких, домівок, майна тощо).

Таким чином, у системі соціогуманітарних цінностей особливого значення набувають характеристики життєвих цілей особистості.

З огляду на вищезазначене, респондентам було поставлено питання: "Яких цілей ви хочете досягти у власному житті, які стратегії обираєте на сьогодні"? Відповіді студентів засвідчують динаміку змін національних цінностей в порівнянні з минулими, мирними роками, так як на етапі сьогодення існує запит на підвищення активної благодійності, гуманітарно-патріотичної значимості молодого покоління.

Характерною ознакою сьогодення є утвердження в свідомості і почуттях молоді патріотичних цінностей, що масово проявляється у вигляді волонтерства. Відтак сотні тисяч людей приєдналися до волонтерського руху: допомагають у гуманітарних штабах, плетуть маскувальні сітки, здійснюють соціальний супровід внутрішньо переміщених осіб, збирають кошти для лікування хворих, закупають амуніцію тощо. Ступінь і глибина всіх цих чинників, як правило, визначаються якістю набутих знань та соціально-політичним кліматом держави.

При обговоренні питань, пов'язаних з соціально-гуманітарною компонентою, необхідно звернути увагу, що адміністративно-правове забезпечення волонтерської діяльності поки-що не є досконалим та потребує змін, доповнень, як шляхом прийняття нових нормативно-правових актів, так і внесення змін до діючих [6, с. 3-4]. Сучасні управлінські підходи до питань соціально-гуманітарного розвитку актуалізуються через поєднання нормативно - правових, освітніх механізмів в практичній площині, формуючи систему єдиних цінностей і свобод фахівців у сфері державного управління на національному рівні.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Підсумовуючи викладене, зазначимо, що проголосивши пріоритет гуманітарних цінностей, прогресивна публічна влада та наукова спільнота протягом останнього року залучає все більше молоді до науково-обґрунтованих дій, спонукає людей до волонтерської діяльності на основі поваги до прав людини, у контексті загальнолюдських цінностей і національних інтересів.

Сьогодні перед управлінськими кадрами постає ряд відповідальних функцій, виконання яких можливе тільки при підготовці та формуванні ціннісних орієнтирів працівників нової генерації.

У науковій літературі, присвяченій питанням удосконалення підготовки управлінських кадрів все більше уваги приділяється здатності керівника встановлювати і розвивати міжособистісні контакти на основі здатності діагностувати та оцінювати власні можливості щодо професійності навчання для ділової кар'єри: "самооцінки ділових якостей, як передумови досягнення успіху в епоху викликів і змін" [13, с.84].

Формування та раціональне використання кадрів – є важливою і актуальною проблемою гуманітарної спрямованості в державному управлінні.

Глибинним сенсом і місією діяльності публічних службовців всіх рівнів має стати повага до громадян і їх прав — своєчасне і максимально повне інформування, відкритий доступ до обговорення внутрішньо - суспільних і зовнішніх міжнародних проблем, та пошуку шляхів їх цивілізованого вирішення на основі загальноновизнаних міжнародних стандартів. Окреслені заходи дозволять реалізувати соціально-гуманітарну місію університетів щодо удосконалення консолідації суспільства та відбудову країни після перемоги над ворогом.

Література

1. Буроменський М. В. Міжнародне право на тлі викликів ХХІ століття. Актуальні проблеми сучасного міжнародного права : зб. наук. ст. від 27 листоп. 2015 р. : у 2 ч. Харків, 2015. Ч. 1. С. 5–17.
2. Бакуменко В. Д. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття виконання управлінських рішень / В. Д. Бакуменко // Наукові розвідки з державного тамуніципального управління: зб. наук. пр. академії муніципального управління. — No1.,

2015. — С. 8—26.

3. Гайдученко С. О. Організаційна культура у контексті публічного управління : монографія. Харків : Друкарня Мадрид, 2016, 344 с.

4. Гарантії прав і свобод громадян в умовах введення воєнного стану. URL: <https://pon.org.ua/novyny/6744-garantyi-prav-svobod-gromadyan-v>

5. Горбатюк С. Концептуалізація моделі гуманітарної політики в Україні на сучасному етапі реформ. Ефективність державного управління. 2018. Вип. 2 (55). Ч.1 с. 80-90

6. Мюнхен - 2023: глобальне переосмислення. Укрінформ. <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3671250-munhen2023-globalne-pereosmislenna.html>

7. Сінайко О. О., Тищенко Ю. А., Каплан Ю. Б., Михайлова О. Ю., Валецький О. Л. Гуманітарна політика в Україні: виклики та перспективи (Біла книга) : аналіт. доп. / за заг. ред. Ю. Б. Каплан, Ю.А. Тищенко. Київ : НІСД, 2020. 126 с.

8. Енциклопедія освіти : Енциклопедія освіти, 2-ге видання / Національна академія педагогічних наук України / гол. ред. В.Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва : 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. —144 с.

9. Колісниченко Н. Критерії ефективності дистанційного навчання: управління процесом оцінювання якості. Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. ОРІДУ. Вип. 3(84). – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2021. - С.110-116.

10. Масові бійки серед молоді: поліція затримує підлітків із "ПВК Редан" по Україні. Фокус. 27 лютого 2023. <https://focus.ua/uk/ukraine/552200-massovye-draki-sredi-molodezhi-policeyskie-zaderzhivayut-podrostkov-iz-chvk-redan-po-vsey-ukraine-foto-video>

11. Портрет абсолютно іншого українця. Інтерв'ю НВ із професоркою Е. Лібановою про кардинальні зміни в суспільстві: Чорноморські новини. Одеська обласна громадсько-політична газета. № 25-26 (22348-22349) четвер-субота 7-9 квітня 2022 р. <https://chornomorka.com/archive/22348-22349/a-15929.html>

12. Розпорядження Кабінету Міністрів України. Проект Концепції реалізації державної політики у сфері професійної освіти "Сучасна професійна освіта" на період до 2027 року. від 29 квітня 2020 р. № 508-р. Київ <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-zatverdzh-planu-zahodiv-a508r>

13. Титаренко Л.М. Гуманітарно-орієнтований напрям державної молодіжної політики в умовах викликів і змін. «Таврійський науковий вісник №2(2022) Серія: Публічне управління та адміністрування». Від -07-08. 2022. - С.82-89. <https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/issue/view/14>

References.

1. Buromens'kyu M. V. Mizhnarodne pravo na tli vyklykiv KHKHI stolittya. Aktual'ni problemy suchasnoho mizhnarodnoho prava : zb. nauk. st.vid 27 lystop. 2015 r. : u 2 ch. Kharkiv, 2015. CH. 1. S. 5–17.

2. Vakumenko V. D. Publichne administruvannya yak protses vyroblennya, pryunyattyata vykonannya upravlins'kykh rishen' / V. D. Vakumenko // Naukovi rozvidky z derzhavnoho tamunitsypal'noho upravlinnya: zb. nauk. pr. akademiyi munitsypal'noho upravlinnya. — No1., 2015. — S. 8—26.

3. Hayduchenko S. O. Orhanizatsiyna kul'tura u konteksti publichnoho upravlinnya : monohrafiya. Kharkiv : Drukarnya Madryd, 2016, 344 s.

4. Harantiyi prav i svobod hromadyan v umovakh vvedennya voyennoho stanu. URL: <https://pon.org.ua/novyny/6744-garantyi-prav-svobod-gromadyan-v>

5. Horbatiuk S. Kontseptualizatsiya modeli humanitarnoyi polityky v Ukrayini na suchasnomu etapi reform. Efektyvnist' derzhavnoho upravlinnya. 2018. Vyp. 2 (55). CH.1 s. 80-90

6. Myunkhen - 2023: hlobal'nee pereosmylennya. Ukrinform. <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3671250-munhen2023-globalne-pereosmislenna.html>

7. Sinayko O. O., Tyshchenko YU. A., Kaplan YU. B., Mykhaylova O. YU., Valevs'kyu O. L. Humanitarna polityka v Ukrayini: vyklyky ta perspektyvy (Bila knyha) : analit. dop. / za zah. red. YU. B. Kaplan, YU.A. Tyshchenko. Kyiv : NISD, 2020. 126 s.

8. Entsyklopediya osvity : Entsyklopediya osvity, 2-he vydannya / Natsional'na akademiya pedahohichnykh nauk Ukrainy / hol. red. V.H. Kremen'; zast. hol. red. V. I. Luhovyy, O. M. Topuzov; vidp. nauk. sekr. S. O. Sysoyeva : 2-he vyd., dopov. ta pererob. Kyiv : Yurinkom Inter, 2021. —144 s.
9. Kolisnichenko N. Kryteriyi efektyvnosti dystantsiynoho navchannya: upravlinnya protsesom otsynuyannya yakosti. Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnya : zb. nauk. pr. ORIDU.Vyp. 3(84). – Odesa : ORIDU NADU, 2021. - S.110-116.
10. Masovi biyky sered molodi: politsiya zatrymuye pidlitkiv iz "PVK Redan" po Ukraini. Fokus. 27 lyutoho 2023. <https://focus.ua/uk/ukraine/552200-massovye-draki-sredi-molodezhi-policeyskie-zaderzhivayut-podrostkov-iz-chvk-redan-po-vsey-ukraine-foto-video>
11. Portret absolyutno inshoho ukrayintsya. Interv'yu NV iz profesorkoyu E. Libanovoyu pro kardynal'ni zminy v suspil'stvi: Chornomors'ki novyny. Odes'ka oblasna hromads'ko-politychna hazeta. № 25-26 (22348-22349) chetver-subota 7-9 kvitnya 2022 r. <https://chornomorka.com/archive/22348-22349/a-15929.html>
12. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy. Proekt Kontseptsii realizatsiyi derzhavnoyi polityky u sferi profesiynoyi osvity "Suchasna profesiyna osvita" na period do 2027 roku. vid 29 kvitnya 2020 r. № 508-r.Kyiv <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzh-planu-zahodiv-a508r>
13. Tytarenko L.M. Humanitarno-oriyentovanyy napryam derzhavnoyi molodizhnoyi polityky v umovakh vyklykiv i zmin. «Tavriys'kyi naukovyy visnyk №2(2022) Seriya: Publichne upravlinnya ta administruvannya». Vid -07-08. 2022. - S.82-89. <https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/issue/view/14>